

1904 *Komenský*, národně vzdělávací beseda dělnická.
 1904-1921 *Dramatická beseda Fr. A. Šubert* (nazván po F. A. Š., 1849-1915, režisér, dramatik, ředitel ND, 1911 spoluzakladatel DDOČ), od 1921 Dramatické sdružení *Volné jeviště*.
 1905 *Spolek akademiků v Praze VIII*
 1905-1923 *Spolek přátel učenické besídky*.
 1906 DS *Místní organizace katolíků českých*.
 1907 *Divadlo jubilejního spolku katolíků*.
 1907-1910 studenti z pražského Akademického odboru NJS (AONIS), vystupovali jako *kabaretní sdružení Ignotus*, ved. K. Balling.
 1908-1909 *OS Jaroslav Pulda* (nazván po h., r. div. společností, členu ND v Brně).
 1908 *Svaz československého studentstva*, i ODI.
 1908 *Studentstvo kolejí českých vysokých škol*.
 1909-1920 *Dělnický klub atletů v Praze*.
 1909-1911 dramaticko-hudebně-vzdělávací kroužek *Smetana*.

Po 1910

1912-1914 *Divadlo Umění*, ved. V. Novák, P. Neri, L. Machoň. Navazovalo na předchozí působení spolků Akademikové vinohradští, viz Vinohrady, a Lyrické divadlo, viz Smíchov. Hlásilo se k programu divadelního symbolismu, inklinovalo k dramatice niterných stavů, k dramatům básnickým, spiritualistickým a mystickým, např. 1912 *Bloud a smrt* (Hofmannsthal), *Aglavena a Selysetta* (Maeterlinck), *Pomsta Catullova* (Vrchlický), *Sen jarního jitra* (d'Annunzio), *Paní Smrt* (Rachildová), *Šibalství Scapinova* (Molière), 1913 *Psanci* (Hilbert), *Filosof* (Merežkovskij), 1914 *Král Oidipus* (Sofoklés). Jako h. zde působili např. J. Steimar, B. Vrbský, G. Hart, V. Novák, M. Nechlebová. V českém prostředí byly novátorské také scénografické experimenty Neriho, Machoně a Nováka, tvořené pod vlivem A. Apia a G. E. Craiga a usilující o důsledně symbolicky formovaný prostor, vyjadřující ducha hry, místo malovaných prospektů a kulis splývavé řasené drapérie - počátek moderní české scénografie 20. stol.
Volné divadlo, zal. 1912 B. Klusáček a B. Vrbský, pořádalo cykly her v Intimním divadle a v Uránii a zájezdy na venkov. Bylo blízké Divadlu Umění.

1910-1912 *Intimní dramatická družina v Praze*.
 1910-1914 *Dramatická družina Lier*.
 1910-1918 Vzdělávací jednota J. K. Týl.
 1911-1912 *Dramaticko-vzdělávací kroužek Rozkvět*.
 1911-1918 *SDO Mošna*.
 1911-1913 *Volné dramatické sdružení v Praze*.
 1911-1922 *Sdružení divadelních ochotníků*.
 1913-1914 Ochotnická beseda *Jindřich Mošna* (1837-1911, h., komik, hrál česky i německy s ochotníky ve Švestkové divadle, u společností, 1864 PD, 1881 ND, častá spolupráce s ochotníky; 18 pražských DS neslo jeho jméno).
 1914-1924 Umělecké sdružení *Bohéma*.

285 / Sletová scéna Tyršův sen, 1932.

1919 Kabaretní sdružení *Hrůza*.
 1919 *Ochotnický kroužek čs. studentstva*.
 1919-1939 *Beseda Rudolf Deyl* (1876-1972, h., člen ND od 1905).

Slavnostní tělovýchovné scény

Sokol, sletové scény 1912 Marathon, 1920 Stavba sochy Svobody, obojí r. Kvapil, v. Wenig.

1926 VIII. slet, slavnostní hra Slovanstvo bratrské. Konala se na Vltavě. Navrhli: Karel Hlava, Alfons Mucha, napsal F. S. Procházka, hudba L. Prokop, r. Em. Pollert (r. opery ND), provedl Jos. Gottlieb.

...jevištěm bude Vltava od železničního mostu pod Vyšehradem až k Střeleckému ostrovu,... slavnou apoteosou Slavie mezi dýmajícími ohni a zpěvem našich hymen skončí se tato vidina...

Em. Pollert.

Celý podnik byl řešen v tak velkém slohu, že loď v počtu 40 musely vyjžděti od mostu železničního k propusti u ulice Myslíkové, propustí projeti a stavěti se v řadu u mostu Legii, zde měly čekati na znamení, by zasáhly svým příjezdem a vyložením v děj, odehrávající se na jevišti... To vše bylo důkladně vyzkoušeno, všichni účinkující splnili svoje povinnosti vzorně... Ráno v den představení stoupala voda o 12 cm a během představení o půl metru. Začali jsme dle programu, ale již první loď kněží připlula dřív, než bylo určeno, a bylo vyloučeno u mostu Legii pro velký proud zastaviti... Motorka, která udržovala spojení mezi propustí a jevištěm hlásila, že loď Letnicového krále obsazená 150 osobami zápasí s vlnami... Byl jsem již zoufalý. Konečně objevily se loď husitské v počtu ztenčeném, neboť plavci se zdráhali pro stále stoupání vody s menšími loděmi jeti... Děj byl přetřán, avšak šlo to stále hůře. Voda stoupala... Nastal největší zmatek. U jeviště mělo stát 14 lodí pro apotheozu, na místě však nebyla ani jediná... Chťel jsem raději skončiti. Tu objevily se konečně dvě loď čtvrtého obrazu a poněvadž bylo nebezpečí, že mezi parníky, loděmi, obecnostem a účinkujícími by mohlo dojiti k srážce, musil býti kalich hořkosti vypit až do dna. Musilo se hráti dále. ...Obecnstvo místo slavnostní hry vidělo samé přestávky... Voda! Ó to je nebezpečný živel. Teče a stoupá bezohledně a chladně, nevšímavě a režisér rozčilením rve si své poslední šediny z hlavy...

Emil Pollert: Slavnostní hra na Vltavě a velká voda.

Dělnické tělovýchovné slavnosti 1921 v rámci olympiády DTJ scéna Na úsvitě nové doby, r. V. Novák; 1921 v rámci spartakiády FDTJ scéna Vítězství revoluce za účasti Dědrasboru.

20. léta

1920-1923 *Dědrasbor* v rámci Dělnické akademie, představiteli r. J. Honzl a h. J. Zora, navázal na „živé noviny“ souborů Modré blůzy, Dědrasbor připravil sborové recitace např. Zástupové (Březina), Zpěvy drátů (Neumann), později i pokusy o divadelní projev, např. 1921 *Dvanáct* (Blok), 1922 *Velká scéna* (Seifert).
 1921 *Družstvo pro postavení a vedení divadel Socialistické scény*.
 1922 zal. *Socialistická scéna* (A. Dvořák, J. Kroha) s cílem organizovat kulturní vyžití dělnictva (návštěva hodnotných představení se sociální tematikou) a vybudovat vlastní divadlo, insc. 1922 *Matěj Poctivý* (Dvořák, Klíma), významná kubo-futuristická scénografie J. Krohy, 1922 *Husité* (Dvořák), sehráno v přírodě v Josefově Dole u Ml. Boleslavi, 800 herců (viz heslo Josefův Důl, I. díl MČAD), 1923 *Nová Oresteia* (Dvořák). Po nezdaru této aktivity změna názvu na Všelidová scéna a zánik.
 1920 *DrO Čs. družiny* v Praze.